

„Ki lakhat közülünk együtt az emésztő tűzzel?”

A papság kihívásairól segítő csoportok tükrében

Szerteágazó témában kell ösvényt találnunk, amelynek alapján valahogy megragadhatjuk papságunk veszélyeztetett helyzetének lényegét. Az alapokat keressük, amelyek segítenek megérteni, hogyan jutott idáig a helyzet, és miként találhatunk kiutat a problémákból. Elsősorban a katolikus papság helyzetét szeretném vizsgálni, de olykor kitérve általánosabb lelkipásztori szempontokra is.

Kulcsszavak: *férfiidentitás, papság, érzelmek, kudarcok, képzés, szimmetrikus és aszimmetrikus kapcsolatok, potencia.*

A címben található idézet Izajás próféta könyvéből való (33,14), abból a részből, amelyben a hitetlenek ráeszmélnek, hogy valójában az élő Istennel laknak együtt, s félelem fogja el őket. Érdekes probléma: az ő szemükben Isten emésztő tűz. Ahhoz, hogy ez a Tűz ne emésszen minket, hanem életforrás legyen, nemcsak vallási, de emberi tényezőket is tudatosítanunk kell. Mindeközben természetesen nem szabad szem elől tévesztenünk azt az alapvető tényt, amelyet a hétköznapiakban sokan nem vesznek tudomásul; nevezetesen azt, hogy a pap is ember. Mivel a hivatásra való készüllet során sokszor a természetfelettire terelődik a hangsúly, olykor még maguk a papok is hajlamosak figyelmen kívül hagyni ezt az alapvető tényt.

A KÖZÖS NEVEZŐ

Az elmúlt évek során a papi csoportunkban előkerülő helyzetekben, akármelyik területét érintették is a hivatásnak a krízis jelei, mindannyiszor egy alpra sikerült visszavezetni a problémákat, ez pedig az elmagányosodás. Ezen nem pusztán az egyedüllétet értem, hanem az intimitással jellemezhető kommunikáció teljes vagy részleges hiányát, illetve az érzelmi vagy éppen értelmi magárahagyatottságot, de olykor még a motiváltsággal-motiválatlansággal kapcsolatos konfliktusokból eredő szeparációt is idesorolnám. Bár sok alapja lehet ennek, és a következményei is szerteágazók, ez a pont mindegyik esetben megjelent.¹ Csoportunkban, ahol olyan lelkipásztoroknak szeretnénk segíteni, akik számára a hivatás teherré vált, a tapasztalat azt mutatta meg, hogy már önmagában az a módszer is a gyógyulás felé vezet, amikor egyszerűen kendőzetlenül beszélgetünk saját küzdelmeinkről és terheltségünkről. Nem panaszkörként kell ezt elképzelnünk, hanem pusztán a sallangok nélküli ember feltárásaként, ahol, akár egy jól funkcionáló, elfogadó családban, nem ideálok és a saját terheim találkoznak, hanem lélek a lélekkel, hús a hússal. A „szakma” eredete

¹ Ezzel a témával is részletesen foglalkozik M. SCHEUER A pap magánya című cikke, *Embertárs*, 2006/3., 240.

is efelé mutatna, s nem véletlenül, hiszen éppen az együttlét² legminőségibb értelemben vett megvalósulása hoz gyógyulást a hivatásunkban elviselt sebekre.

Amikor egyszerűen ember találkozik az emberrel, annak erényeivel, hősiességével éppúgy, mint a sebzettségével, gyarlóságával és szégyenével, akkor hatalmas felszabadulás jön létre, sőt erőforrásra találunk. De ami talán még ennél is tovább mutat, hogy az eredeti helyére kerül bennünk a hivatásunkban megvalósítandó valamennyi feladat és terület. Mennyit érnek a létszámok? Mennyit ér az irodai szolgálat, a hivatal? Mennyit az imádság? Életünk minden területe megtalálja eredeti súlyát és értelmét. Azt tapasztaltuk, hogy a hét-köznapi futásában éppen ezek kuszálódnak össze. Mit mennyire értékeljek? Miért érdemes küzdeni, miért nem?...

A PAP MINT FÉRFI

Papságunk olyan kihívások közepette igyekszik végezni feladatait, amelyek társadalmunk alapvető strukturális átalakulásából forrásznak. Ezek közül az egyik először említendő, hogy a nyugati ember sokszor emocionálisan túlfűtött környezetet alkot maga körül, ahol a „feeling” nemegyszer jobban vágyott elem, mint maga a tartalom. Ennek következménye, hogy miközben sokszor látszólag értelmi kérdéssel keresik meg a papot, a kérdést feltevő valójában érzelmi válaszra vár. Vagyis átalakulás megy végbe környezetünkben, amely elsősorban azt várna el tőlünk, hogy a pap először is ismerje fel ezt a kettős kommunikációt, majd magában letisztázva, szétválasztva mindkét (az értelmi és az érzelmi) területre egy időben adjon feleletet. Ez gyakran vezet a lelkipásztor bukásához egy-egy rábízott kapcsolatban.

Mindezek mellett megkérdőjeleződnek a férfi- és a női identitás alapvető normái, aminek látszólag az a célja, hogy nagyobb szabadságot teremtsen, de mindeközben gyakran bizonyos tisztázatlan, a háttérben meghúzódó ideológiák kimerevített és végsőkéig egzakt fogalmaiból merített eszmékbe zárják kortársainkat. Magyarán éppen a megkérdőjelezés, valamint a homályossá vált fogalmak és értékek kicserélése által alakítanak ki olyan szemléletmódokat, amelyekre XVI. Benedek pápa nagyon találóan „a tolerancia diktatúrája” kifejezést alkalmazta. Ezek ugyanis nem a valódi problémák valódi megoldásait tárják fel, sokkal inkább egy rejtett cél megvalósításának rendelik alá a valóságot. Számunkra ebből most annyi a fontos, hogy a férfi- és a női identitás alappilléreit megkérdőjelezve sokak számára nem lesz világos, hogy mi is az a fejlődéslélektani szint, normalitás, amit el akarnának érni. Ennek pedig papságunk is megérzi a következményeit. A fiatalabb papi generációk identitásbeli kérdései közt a „pap mint férfi” témája is megjelenik. Persze itt nem a fejlődéslélektani elakadásokra szeretném terelni a figyelmet, hanem arra, hogy ezáltal a papok is keresik, hogy miben tudják megtapasztalni férfiasságukat, amelynek „definícióját” sem mindig találják meg. Ennek az a következménye, hogy keresni kezdik azokat a lehetőségeket, amikor átélhetik férfiidentitásukat. Ez szélsőséges esetben a nőknek való udvarlástól a magamutogatáson át a cölibátus értelmének elhomályosulásáig vezethet.

2 Erről részletesen I. BAUMGARTNER: *Pasztorálpszichológia*, Semmelweis Egyetem TF – Párbeszéd (Dialógus) Alapítvány – HÍD Alapítvány, Budapest, 2006, 247.

A férfiaság megélésével kapcsolatban egy olyan nehézséggel találkozhat szemben magát a pap, hogy a közösség, a hívek inkább az együtt érző és érzelmileg támogató oldalát szeretnék megtapasztalni, miközben ő esetleg éppen a férfias, a valósággal is szembesítő, kihívásokat támogató szerepét szeretné megélni. Azaz ellenkező irányba igyekszik szorítani a segítséget kérő, mint amerre ő haladna. Ez annyira általános, hogy valódi problémákat és önmagával való meghasonlást tud eredményezni. Meg kell találni a megfelelő egyensúlyt ebben a kérdésben, különben elnőiesedik a pap, vagy szélsőségesen kezdi keresni férfiúi identitását. Mindkettő agressziót válthat ki a lelkipásztorból, amit hasonló módon egyik vagy másik irányban fog kezelni.³

Egy férfi adott nő iránti ösztöne két alapvető irányban szokott fellobbanni. Az egyik, amikor „vadászösztöne” miatt „trófeát” szeretne ejteni, azaz amikor a nő elérhetlensége miatt indul el egy udvarlás, amelynek eredeti célja, hogy megszerezze a vágyva vágyott személyt. Ez általában nem hosszú távra tervezetten indul, inkább a kihívás van a fókuszban, és a férfiúi lét próbatétele. A másik eset, amikor az intimitás vágyából indul el a közeledés egy adott személyhez. Ez elsősorban arra irányul, hogy kialakulhasson az otthonosságérzet, s általa a két személy érzelmileg és akár intellektuálisan is társa legyen egymásnak. Ez esetben az érintett bizonyosan hosszabb távra tervez, már a kezdeteknél is, még akkor is, ha nem tudatosan teszi. Azért fontos ezt megemlíteni, mert a papságban is megjelenhetnek kifelé irányuló vágyakozások, akár egy házasságban, de a megoldás szempontjából egyáltalán nem mindegy, hogy valójában melyik úton indult el az illető. A két irány két különböző, de alapvető vágyra keresne beteljesedést. Amikor segíteni akarunk egy ilyen helyzetben, akkor éppen e természetes és jogos vágyaknak a figyelembevételével kell megtennünk. Erre a magasabb fokú megoldómechanizmusok megtanításával is van egy utunk, de olyan helyzetek megkeresésével is, amikor a papnak át lehet élnie férfiaságát vagy éppen az intimitását, anélkül hogy ellentétbe kerülne az értékrendjével.

Férficsoportok vezetése során tapasztalhatjuk meg, mekkora problémákat okoz társadalmunkban az úgynevezett apasebek problematikája. A tekintélyszemélyekkel való konfliktusok vagy éppen az idősebb-fiatalabb generációk közötti kapcsolati problémák mind valamiképp ebből fakadnak, s éppen az olyan hivatásokban okoznak problémákat, mint a papság. Ennek nemcsak a tekintélyelvű intézményi struktúra az oka, hanem sokkal inkább a férfiidentitás sajátosságai. Egy férfinak szüksége van a tekintélyszeméllyel való kiegyensúlyozott kapcsolatra, ahol a kölcsönös tisztelet és a magának megharcolt helye és szerepe is világos. Ehhez annak alapvető tapasztalatára van szükség, hogy a tekintély nem az egyén elnyomására vagy kihasználására van, vagy éppen arra, hogy a vitákban ne kelljen teret engedni az érveknek. Olyan tekintélyről szerzett tapasztalatra van szükség, amely kihívásokat ad, amelyhez fel lehet nőni, amely támogat és bátorít, amely végső soron elérendő célt és erőforrást jelent. Nos, ez a mai fiatal papi generációk számára általában nem áll rendelkezésre. Ráadásul nem elhanyagolandó tény, hogy az elmúlt évtizedek diktatórikus rendszerei több papi generációt megtizedeltek, akár gyilkosságok, akár „csak” ellehetetlenítés és laicizálás által. Ennek az a következménye, hogy a jó esetben egymásra épülő normális

3 Vö. A. VERGOTE: *Bűntudat és vágy*, SE Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest, 2008, 89.

generációs kapcsolatok foghíjasak, vagyis nincs meg annak fizikai lehetősége, hogy kellő mértékben megvalósuljon egymás megerősítése és a példaadás. Ez a túlterheltség problémájához is elvezetne, amely sokak számára a kiegészítő előszobája lehet. Beszélhetnénk még e ponton a „beavatás” szükségességéről és hiányáról, amelyre most nincs módunk kitérni, de annyit mindenképp meg kell jegyeznünk, hogy ez a férfivá válásnak éppúgy lényegi része, mint a papi felelősség vállalásának.

Még egy fogalommal kell itt foglalkoznunk, amely a férfiúi lét egyik lényegét érintő témája. Ez pedig a *potencia* kérdése. Itt természetesen eredeti és teljes értelmében használom e kifejezést, s nemcsak a fizikai nemzőképesség kérdéséről van szó. Annak érzete, hogy képes vagyok ellátni feladataimat, vagy hogy meg tudom tenni, amit szeretnék, jónak látok, nagyon fontos az egészséges önértékeléshez. Olykor azt látjuk, hogy amikor a pap úgy éli meg hivatalának alakulását, hogy az egyre inkább beszűkíti, leköti és korlátozza, akkor ez potenciavesztéshez vezet. Úgy is mondhatnánk, hogy ilyenkor azt éli át az illető, hogy nem az ő kezében van a sorsa, mert beszűkül az élete (például csak a „szakmájában” tud gondolkodni), s ezért keresni kezdi, hogy milyen módon tudja tágítani. Természetes ez a törekvés, s ha jól kezeljük, még javára is válik az egyénnek. Ennek háttérében az az üzenet áll, hogy „ha akarok, el tudok menni, tudok mást csinálni, nem kell papnak lennem!” – de ettől nem mindig kell megijedni. Ez még nem feltétlenül jelenti a papság elhagyásának vágyát. Azt kell megtalálni, hogyan tudjuk segíteni az érintettet abban, hogy ne érezze magát a szó szoros értelmében impotensnek, hogyan tudja kibontakoztatni magát, kitörni a beszűkült létállapotból. Akkor veszélyes ez, ha már egyéb problémákkal is keveredik, például azzal, hogy kiábrándult a papság szépségéből.

ÉRZELMEK ÉS TEOLÓGIA

Általános tapasztalat, hogy a fiatalabb papi generációk nyitottabbak az érzelmi megközelítésekre, éppen úgy, ahogyan más fiatalok is. Ezért érdekes dilemmába kerül az a személy, aki a teológián a tudatosabb hitrendszerre épülő életet tanulta meg. Ennek alapja, hogy ő maga is jobban vágyja, hogy érzelmileg átélje papsága szépségét és gazdagságát, miközben a hétköznapiak nem fogják tudni teljesíteni a vágyva vágyott érzelmi feltöltődést. Ahhoz tudnám ezt hasonlítani, amikor valaki abúzusban érintett, és ezért felnőtként nem lesz képes jól kezelni a direktív szeretetkifejezéseket, ezért csak a nondirektív vagy a „szuperdirektív” jelzések lesznek megélhetőek számára. A papság e generációi éppen így vágnak a fognak vagy ennek, vagy annak a megjelenésére, átélésére, miközben erre a hivatásuk keretein belül nemigen fognak mindennapi lehetőséget találni. Ez azt eredményezi, hogy a fiatal pap, aki maga is érzelmi megerősítést keres, olyan konfliktusokba keveredik, amelyek számára sem egészen kezelhetőek, ha nem tanulja meg feltárni és tisztázni ezeket a mindennapokban. Sőt, olyan helyzetekben fordulnak majd ellene emberek, amelyekben ő maga nem számított volna rá, vagy éppen amelyekben a leginkább sebezhető.

Bár társadalmunk interszónális működése egyre inkább érzelmekkel telített, ez sajnos nem azt jelenti, hogy az érzelmi intelligenciánk is megfelelően kifejtett, hanem éppen visszamaradottá válik. Ezért ma már szinte általános, hogy a szemináriumba jelentkező fiatalok sem tudnak bánni az érzelmeikkel. Ezt a képzés sem pótolja (ami nagy hiányosságokat takar), ezért a felszentelt személyek általában éppúgy nem tudnak mit kezdeni az

érzelmi viharokkal, mint akármelyik kortársuk. Márpedig az emberekkel foglalkozó hivatások mindig nagyobb igénybevételt jelentenek ezen a területen, így mindez könnyen alapjává tud válni a munkánkban átélt elégedetlenségnek. Ennek orvoslására mindenképpen a szemináriumokban kell lehetőséget biztosítani, hogy megfelelően felkészült lehessen a lelkipásztor, akinek korunk kihívásaival kell szembenéznie.

A szimmetrikus és aszimmetrikus kapcsolatok kezelését is érinti ez a kérdés. Manapság sok papnövendék fogalmaz meg olyan vágyakat, hogy a hívekkel elsősorban barátságban szeretne lenni, ami elsőre nagyon szépen hangzik, éppen úgy, mint amikor az apa a legjobb barátságot akarja ápolni a fiával, de valójában egy nagy problémához vezet. Ahogyan a fiú a „legjobb barátjában” nem egy apaképet fog kapni, amely képes lenne a férfivá válás útjára segíteni, éppúgy a szimmetrikus kapcsolatra törekvő papban a hívő nem támaszt fog kapni, aki átsegítené problémákon, hanem olyan „barátot”, aki a problémáival talán tud azonosulni, de semmiképpen nem segíti úgy, ahogyan kellene. Persze ezt értsük jól. Nem arról van szó, hogy „magas lóról” kell beszélnie a papnak, vagy valamiféle „félistenként” élnie a hívek feje felett, csupán arról, hogy a személyiségre megbetegítően hat, ha nem találja a megfelelő helyét és szerepét az életben, és ha összekuszálódnak a természetükből fakadóan aszimmetrikus és szimmetrikus kapcsolatok. Ahhoz hasonlóan, mint amikor valaki a társ helyett anyát vagy apát keres a házasságban. Ugyanakkor a papnak szüksége van arra, hogy valahol szimmetrikus kapcsolatban lehessen. Szüksége van olyan térre, ahol önmaga lehet teljes, kendőzetlen valóságával, annak gyermeki és egyben érett oldalaival stb. A papi barátságok azért kiemeltebbek e téren, mert számtalan eset mutatja, hogy hivatásunk specifikus helyzete miatt általában leginkább ezekben találhatóunk ilyen kötődésekre. Vagyis az a cél, hogy az emberiség megőrzésével a pap el tudja viselni az aszimmetrikus kapcsolatokból származó terheket, de eközben számára is legyen olyan tér, ahol megfelelő kapcsolati egyenlőséggel ki tud alakulni biztonságos kötődés.

A MAGÁN- ÉS A KÖZÖS TÉR

A veszélyhelyzet a belső világunkban kezdődik. Hasonlóan a *burnout*-szindróma érintettjeihez, itt is sokkal inkább azok vannak kockázatos helyzetben, akik szívvel-lélekkel végzik hivatásukból adódó teendőiket. Ez logikus, hiszen az ilyen embereknel a külső motíváltság belsővé válik, azaz a személy sokszor nem azért tesz meg dolgokat, mert kívülről elvárják tőle, hanem belső mozgatórugók miatt. Ez pedig a kiiktatás vagy a határszabás szempontjából sokkal nehezebben kontrollálható. Tekintve az óriási terheltséget, amely korunk emberiségét érinti, nem csoda, hogy az ezekkel együtt hihetetlen nyomást tud gyakorolni a lelkipásztor személyére.

A privát szféra kialakítása feladat a pap számára. Nemcsak az imént említett érzelmi és értelmi helyzetekben, hanem a fizikai valóságban is. Bár vannak törekvések arra, hogy minden plébánián különváljon a hivatali és a privát szféra, a gyakorlatban ez nem tud teljesen megvalósulni. Szemben a hivatali vagy a szórakoztatóipari helyzetekkel az emberek a plébániái időkorlátokat nem gyakran tartják be. Ez persze életszerű is, hiszen a hívekkel való kapcsolatot az egyház is gyakran családi kapcsolatként írja le, mégis a lelkipásztornak is szüksége van arra, hogy legyen tere az intimitásra, ideje önmagára, személyes ügyeire. (Ennek egyébként példaadó szerepe is van, mivel a családoknak is el kell tanulniuk, hogyan

lehet teret és időt teremteni a bensőséges élethez.) Így az a cél, hogy belülről indulva meghatározzam, mit és mennyit tudok vállalni feladatként, meg kell tanulnom a határaitam tisztelni és védeni, és ezáltal helyére tenni a saját szerepemet a hivatásomban. Ebben nagy ellenség lesz a késletetés képességének egyre növekvő hiányossága. De ki kell alakítani a papi rekreáció tereit és idejét. Egy rendszer akkor marad fenn, ha a megfelelő energia-befektetés is megvan hozzá.

KÉT TŰZ KÖZÖTT

Papi körökben nem újdonság annak megállapítása, hogy két tűz közé vagyunk szorulva. Ez vertikálisan és horizontálisan is alaptapasztalata számos lelkipásztornak. Olykor abban a helyzetben találjuk magunkat, hogy a velünk egy közösségben élő hívek vagy éppen pap-társak, püspökök részéről is éppen úgy kritikákkal kell megküzdőnünk, mint a nem hívő, sőt akár egyházellenes emberek oldaláról. Ennek lehet a személyünkben származó alapja is, de itt most azzal foglalkozom, amikor egyszerűen csak azokért az eszmékért, értékekért való kiállásunk miatt kerülünk összetűz alá, amelyeket képviselünk. Ennek elméleti és tartalmi problémáját most nem feladatom vizsgálni, csupán arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy ez hatalmas nyomás lehet a lelkipásztor életében. Azzal keveredve különösen is nehéz ez, amikor az illető személy szívét-lelkét beleteszi a munkájába, s ahelyett, hogy ezt értékelnék, inkább még több elvárással vagy kritikával találkozik. Nem elég mondanunk, hogy „állni kell a sarat”, erre meg is kell tanítanunk a papságra készülő fiatalembereket. Sajnos ebben olykor a papi csoportok sem tudnak megoldást adni, mert gyakran megesisik, hogy ezt a fájdmát elpanaszolva az egyén nemhogy empátiával nem találkozik, hanem inkább „bezzeg velem mi van” típusú válaszokkal találja szemben magát. Ez pedig általában az izoláció felé sodorja a lelkipásztort.

Vertikális irányban is gyakran kerülhetünk két tűz közé. A hívek és a püspököm, elöljáróm, plébánosom elvárásai kikezdehetik a lojalitásomat és az egészségemet. Bizony sokan élnek meg úgy, mintha nem egy csapatban dolgoznánk, hanem inkább egymás ellen tevékenykednénk. A lojalitás, illetve hűség kérdése sokszor egymásnak feszül az egyén szükségleteivel. Arra kell törekednünk, hogy a papi és a plébániai közösséget egymást segítő, támogató közeggé alakítsuk át. Ennek módszertanát érdemes már szintén a papképzés folyamán megtanítani. (A keresztények közösségeiben felfedezhető bizonyos regresszió is.⁴) A túlterhelt pap úgy éli meg, mintha közössége csak elvárná, hogy „megsimogassák a lelkét”, de áldozatokra nem hajlandó a közös cél eléréséhez szükséges küzdelem érdekében. Persze ennek a látásmódnak sokszor a fókuszálás az oka. Minden közösségben vannak olyan személyek, akik szívvel-lélekkel tevékenykednek, és olyanok is, akik a kisujjukat sem mozdítják a plébániáért. Ám a kimerülés szélére kerülő lelkipásztor hajlamos ez utóbbira fókuszálni. Ezzel pedig önmagát vezeti bele egy olyan örvénybe, ahonnan például egy „kolléga” tudná kisegíteni, ha nem éppen azzal volna elfoglalva, hogy kritikát fogalmazzon meg paptársáról vagy a feletteseiről. Az együtt kesergés, a vég nélküli panaszkodás általában csak még mélyebbre viszi az érzelmeket. Eközben arra is figyelmet kell fordítani, hogy az

4 Vö. I. BAUMGARTNER: *Pasztorálpszichológia*, i. m. 608.

egyházmegyei vagy szerzetesrendi hivatal ne egy empátiamentes, csupán a mérhető eredményekre koncentráló közeg képét mutassa, hanem tekintettel a hivatás speciális építőköveire inkább eszközt adó, támogató, de kihívásokra ösztönző attitűddel rendelkezzen.

MEGTANULNI ELESNI

Az élet minden területén érhetnek minket kudarcok. A kérdés nem is az, hogy ezt miként lehetne elkerülni, sokkal inkább az, hogy miként kell jól kezelni. Aki nem tudja feldolgozni az elesés keltette fájdalmat, könnyen válik megkeseredetté. A szükségszerűség és a célra törekvés akkor tud egyensúlyban maradni a lélekben, ha megtanuljuk kezelni a kudarcainkat. Hogyan lehetséges ez? A gyermek úgy tanulja meg, hogy van értelme újból felállni, és próbálkozni a járással, ha a szülei nem a kudarcára fókuszálnak, hanem bíznak a képességeiben. Éppen így tudunk segíteni a lelkipásztoroknak is, hogy megtanuljanak megküzdni kudarcmérményeikkel. Ez azt jelenti, hogy miközben valósként kezeljük a veszteségüket, és segítünk feltárni annak okait, afelé is utat keresünk, hogy miként tud vele együtt élni (elgyászolni),⁵ s továbblépni. Ennek megtanítása már szintén a képzés során szükséges lenne, de később is módunkban áll pótolni.

ÖSSZEGEZVE

Ahogy egy segítőtárs beszélgetés alkalmával nem az vezeti ki kríziseiből a klienst, ha a segítő akar megoldást adni, hanem az, hogy bízik a kliens erőforrásaiban, képességeiben, és segít neki letisztázni a valódi, megküzdendő feladat természetét, éppen úgy a papi krízisek is sokszor ennyit igényelnének részünkről. Ám ezek megelőzése sokkal kívánatosabb, mint az, hogy a már kialakult kríziseket kezeljük.

A papok küzdelmeiben az is szerepet játszik, hogy egyre nagyobb és egyre több területet érintő kihívásokban kellene helytállniuk, miközben kívülről szinte a legszűkebb környezetük sem látja tevékenységüknek a felét sem, ami szintén az elmagányosodást szolgálja, és fájdalmas ékként tud fúródni a pásztor és a nyáj közé. Empátiára, egymás terheinek jobb megismerésére kell elvezetni a közösségeket, mindig kommunikálva a valódi helyzetet. Így, felnőttként kezelve a híveket őket is bevonjuk a közös feladatok terheinek viselésébe. Erősebb összefogásra is szükség van, amely segít, hogy támogató hátterük legyen a lelkipásztoroknak.

A szerző katolikus pap.

⁵ A veszteségek elgyászolásán túl az „üresség” hordozása is idetartozó feladat. Lásd még MAGYAR B.: Egyházi személyek és segítők, *Embortárs*, 2006/3., 246.

Miklós Molnár: „Who of Us Can Dwell With the Consuming Fire?” About the Challenges of Priesthood in the Light of Support Groups. *It is a far-reaching topic in which we have to find a path that somehow leads us to grasp the essence of the endangered situation of our priesthood. We look for the foundations, so that we can understand how we ended up here, and how we can find a solution for the problems. I would like to study primarily the situation of Catholic priests, but sometimes I also touch upon more general pastoral perspectives.*

Keywords: *men's identity, priesthood, emotions, failures, training, symmetrical and asymmetrical relationships, potency.*

